

Tetanus

Tetanus je onemocneni, ktere podle typickyh priznaku muze veterinarni lekar pomerne snadno diagnostikovat. U psu je v beznych podminkach chovu toto onemocneni sporadicke, ale v podminkach oslabeni organismu pri povodni nebo zaplave je nutne s ohrozenim touto nemoci pocitat. Proc?

Tetanus zpusobuje bakterie *Clostridium tetani*, jejiz spory se zcela bezne vyskytuji ve vykalech psa, kocky i v pude. Tyto spory jsou velmi odolne a v pude prezivaji díky vlhkosti. Je rovnez zajimave, ze puvodce tetanu se bezne vyskytuje i v domacim prachu a pokud na nej nepusobi slunecni zarení vydrzi zde i nekolik let. O odolnosti spor tetanu svedci i schopnost vzdorovat teplotě 120 °C po dobu 15 až 20 minut bez ztraty zivotaschopnosti, prezivaji dokonce i pusobeni varici vody. Nyni se dostavam k odpovedi na uvodni otazku. Pri povodnich je vodou odplavena cast ornice a z ni se spory tetanu dostanou do zaplavove vody, kterou jsou unaseny velmi daleko a jsou obsazeny v bahne, usazenem jak vsech plochach, rostlinstvu i na chrastru. Tetanus je typicka infekce po poraneni. Po proniknuti do rany se ze spor vyvinou bakterie, ktere vylucuji toxiny, napr. tzv. tetanospazmin, ktery je zpusobuje hlavni priznaky onemocneni.

Ptate se, proc neonemocni vetsina lidi, kdyz puvodce tetanu je pritomn i v nasich domovech? Toxin tetanospazmin je totiz likvidovan travicimi stavami v zazivacim traktu. Navic vsichni obcane Ceske republiky jsou povinne ockovani proti tetanu, aby byli chraveni v pripade jakehokoli zraneni. Ohrozenou skupinou psu jsou stenata v obdobi vymeny mlecneho chrupu. U mladych psu jsou totiz velmi vhodnou vstupni branou infekce prazdna zubni luzka mlecnych zubu, ktera zasahuji hluboko do kosti a tudiz je nejsnadnejsi cesta pro spory tetanu do organismu. Prestoze toto onemocneni neni v beznych podminkach bezne, u psu se ve stari 3 až 7 mesicu vyskytuje pres 75 % pripadu, dalsi neprehlednutelnou skutecnosti je, ze pres 50 % nemocnych psu jsou nemecti ovcaci. Zajimavy a myslim, ze dosud nevysvetleny, je sezonní charakter onemocneni, s maximem vyskytu v mesici zari. Onemocneni propuka obvykle za 5 až 10 dnu po proniknuti puvodce, spor *Clostridium tetani*, do organismu naseho psa, tato doba muze trvat v nekterych pripadech i 2 až 3 tydny. Misto zraneni nemusí byt jiz zrejme, pri zraneni na hlave nastupuji prvni priznaky drive, jiz do 48 hodin.

Jak jsem jiz uvedl jedna se o onemocneni zpusobene toxiny, ktere pusobi na nervovy aparat. Jednim z prvnych priznaku tetanu je zvsene napeti hlavovych svalu, napjatost kuze i podkozi, coz ma za nasledek neprirozene postaveni usi, zvrasneni kuze na cele a temeni hlavy a protazeni koutku tlamy dozadu, coz je typicky projev tzv. sardonicky usmev – je to typicky priznak tetanu u psu. Hlavnim priznakem je vzdy tuhnuti svalu, lidove nazyvane krece, kdy koncetiny zvirete jsou ztuhle, napnute, v uvodnich fazich onemocneni se objevuje toporna chuze, zvire nemuze koncetiny ohnout.

Jako u vsech infekcnich onemocneni je i u tetanu zvsena teplota. Pri postupu onemocneni se projevuje nadmerne slineni, zrychleni srdecniho tepu i dechu. V tomto stadiu nemoci je pes velmi plachy, na zvukove, svetelne a dotykove vjemy reaguje vznikem celkovych kreci, doprovazenych zvracenim hlavy. Pruvodnim jevem je zacpa a zadrzovani moci, protoze tetanovy toxin zpusobuje i krec ritniho sverace a sverace mocove trubice. K uhynu psa dochazi v dusledku krece dychacich svalu, hrtanu a pes umira za plneho vedomi pozvolnym udusenim. Je treba zduraznit, ze tetanus neni nakazlivy pri styku zdraveho psa s nemocnym, vznik onemocneni je vazan na vniknuti spor do organismu porusenou kuzi nebo sliznici.

Lecba po rozpoznani onemocneni musi byt komplexni, presto je vysledek nejisty. Lecebny postup by mel byt komplexne zameren jak na puvodce onemocneni podavanim antibiotik – predevsim penicilinu, tak proti toxinu, ktery produkuje, podanim sera proti tetanu, dale by melo byt provedeno zklidneni pacienta. Delka lecebneho zklidneni je priblizne 1 tyden. V neposledni rade by mela byt odhalena rana, kudy onemocneni do organismu proniklo a mela by byt chirurgicky osetrena a pravidelne by melo nasledovat její cistení. Pro uspesne vyleceni je nutne trvale a intenzivni osetrovani a vysledek kladne ovlivnuje umistení pacienta v temnem, zvukove izolovanem prostredi s mekkou podlozkou.

Vzhledem ke krecim je problemem krmení, ale vetsina zvirat je schopna polykat tekutou stravu. Lecba psa v rozvinutem stadiu tetanu je velmi narocna, protoze musime zabranit prolezeninam a zapalu plic, zpusobenemu dlouhodobym ulozenim psa na boku. Prognoza uspesneho vyleceni je u psu nejista. Lecebny efekt by se mel projevit asi za tyden, ale k uplnemu uzdraveni psa je casto treba az jeden mesic.

Na prognozu maji vliv:

- vek psa – cim mladsí pes tim vyssi riziko uhynu

- poraneni na hlave nebo pres dutinu ustni je prognosticky mnohem nepriznivejsi nez poraneni na koncetinach

- cim vetsi plocha rany, tim vetsi pocet spor do rany zanesenych a tim horsi prognoza
- cim drivejsi nastup klinickych priznaku, tim horsi prognoza, zvlaste, kdyz priznaky nastoupi do 24 hodin od poraneni
- pozde zahajena lecba a nedostatecna osetrovatelska pece

Poznamka: Zdroj: www.veterina-info.cz